

► Ko so gradili Cankarjev dom, je med ljudmi krožila šala, da je v njem že vse pripravljeno za skorajšnje spremembe na političnem prizorišču: orgle so že namontirane, levo in desno pa ima zgradba že nastavka za dva ogromna zvonika. No, pa pogledjte tole ...

ETIMOLOGIJE

Ne vem, če je 1450-letnica rojstva res zadosten razlog, da se nekomu posveti uvodno besedo v tako ugledni publikaciji, kot je naša. Obletnice so butasta zadeva, toda pri izbiri tematike so nam v pomoč, saj gotovo pomislimo tudi nanje, ko se lotimo pisanja o nekom, oziroma zaradi obletnice nanj sploh pomislimo, na koncu, ko ni več česa napisati, pa je obletnica še vedno opravičilo, da ponovimo vse ali nekaj tistega, kar je že bilo napisanega. Resen človek seveda piše vsebinsko in ga obletnice ne zanimajo. Pač, če ima na voljo več zanimivih tem in se ne more odločiti, kateri bi dal prednost, mu kakšna obletnica, ki določeno temo potisne v ospredje, prav tako priskoči na pomoč. 1450 let niti ni ne vem kako okrogla obletnica, utegne kdo pomisliti, kar je seveda res, no ja, kakor se petdeset centimetrov z razdalje enega km in pol ne opazi, tako se petdeset let v tisočletju in pol tudi ne, na koncu vendarle stoji okrogla ničla in če zdaj ne bom pisal o tem, kar imam pripravljeno, potem ne bom nikoli.

Torej bom na dan privlekel temo, Izidorja Seviljskega in njegove *Etimologije*. Saj veste, dvajset knjig 'etimologij', ki to niso niti formalno niti metodološko, vsaj po analitičnih znanstvenih načelih ne, kajti prav to delo, ki je v srednjem veku želo nesluten uspeh, potrjuje in utrjuje temelje analoškega mišljenja, zaradi katerega je srednjeveška pamet v vsej svoji univerzalnosti in podobnosti z našo vendarle delovala tako drugače od današnje. Formalno gre za enciklopedično delo, temeljno za razvoj te srednjeveške zvrsti in mišljenja nasploh, ki je tja do 13. stoletja sistematično, nato pa še tristo let sporadično in vedno bolj obupano poskušalo zbrati vse tedanje znanje pod enim peresom in v eni knjigi. Knjiga etimologij je torej knjiga o znanju, ki je povzeto v vnaprej danih konceptih in idejah, vsebovanih v prvinskih pomenih besed (etimonihi). Kajti Adam, prvi človek, je imel nalogo in čast poimenovati vse, kar je videl in kar je bilo del njegovega izkustvenega sveta. Izidor pa je prvi vse to zbral in popisal oziroma prepisal od tistih, ki so o posameznih rečeh pisali pred njim.

Srednjeveškemu človeku torej 'etimologija' pomeni nekaj drugega kakor nam, in sicer zato, ker tudi 'jezik' zanj ni samo orodje sporazumevanja, temveč je način razumevanja sveta (Wittgensteinova krilatica drži tudi tu, vendar je treba 'mojega sveta' zamenjati z 'našega sveta'). Srednjeveški človek je prepričan, da je med stvarjo in znakom naravna in od zgoraj dana zveza, kar mu sicer ne brani, da se ne bi iz jezika delal norca in ga sprevačal v protitekste, užival v njegovi zvočni podobi na račun smisla ali se šel fatrazije, vendar si je takšne ekskurze lahko privoščil zato, ker je imel občutek, da stoji na trdnih tleh.

V 18. stoletju so se v Franciji prvič lotili enciklopedije kot skupinskega projekta. Tej ideji se še danes nismo odrekli, izoblikovala pa sta se vsaj dva tipa uporabnikov enciklopendiumov, tisti, ki z njimi začnejo in pri njih ostanejo, in tisti, ki se vendarle pomaknejo korak ali dva dlje od znanja, vsega lepo spravljenega in sortiranega na polici knjižnice ali domače delovne sobe. Od sklenjenega sveta do neskončnega univerzuma...

Pa zakaj sem pisal prav o Izidorju Seviljskem? Zato, ker je bil nedolgo tega neuradno razglašen za zavetnika svetovnega spleta, morda tudi zato, ker znanstveniki niso več prepričani, da univerzum nima meja in da neskončnosti ni potrebno iskati kje drugje in kako drugače, in zaradi obletnice, seveda.

M. P.

90 LET ODDELKA ZA GEOGRAFIJO

Zadnji tedni leta 2009 so minevali v prazničnem vzdušju, saj smo poleg 90-letnice *Filozofske fakultete* in *Univerze v Ljubljani* obeležili tudi deveto desetletje organiziranega geografskega delovanja v obeh navedenih ustanovah. 6. 11. 2009 je Oddelek pripravil vrsto dogodkov, s katerimi smo proslavili jubilej. V dopoldanskem, času se je znanstvenega srečanja »Sodobni izzivi povezovanja med univerzitetnim študijem in znanstvenim raziskovanjem v geografiji«, udeležilo okrog sto priznanih geografskih strokovnjakov z domačih in tujih univerz ter raziskovalnih ustanov. Govorniki so se bolj kot na pretekle poti in morebitne stranpoti stroke osredotočali na izzive, ki jih v geografsko raziskovalno in pedagoško delo prinašajo sodobni globalni trendi in razvojni problemi. Ob tej priložnosti je izšla tematska številka revije *Dela*, v kateri so avtorji na strnjen, pregleden in kritičen način predstavili dosedANJI razvoj posameznih vej geografije. Gre za dragocen in upoštevanja vreden dosežek tudi za prihodnje generacije geografov. Oddelek je sočasno izdal zajetno brošuro, s katero v sliki in besedi predstavlja svoj vsakdan ter možnosti za študij geografije na *Filozofski fakulteti*. Oddelčna knjižnica je pripravila še obsežno bibliografijo sodelavcev oddelka za obdobje 1999–2008 in *Kažipot* po geografski knjižnici in kartografski zbirki. V mesecu novembru je bila na oddelku postavljena tudi priložnostna razstava, ki se je osredotočala predvsem na zadnje desetletje. Popoldanski in večerni del praznovanja sta potekala v Hotelu Lev. Na slavnostni akademiji so zbrane nagovorili predstojnica oddelka, dekan *Filozofske fakultete*

in predstavniki vseh večjih geografskih institucij in stanovskih društev. Za glasbeni program so poskrbeli študentje geografije, prireditev pa je sklenila podelitev oddelčnih priznanj zaslužnim domačim in tujim sodelavcem. Zvečer so se v organizaciji kluba Alumnov geografov *Univerze v Ljubljani* v sproščenem vzdušju srečale vse generacije diplomantov. Več kot dvesto gostov se je pozno v noč zabavalo ob glasbi skupine Melanholiki ter kovalo smeje načrte za prihodnje skupne podvige.

Katja Vintar Mally in Tatjana Resnik Planinc

► Vsi geografi, kar jih je,
nazdravili so s čašo vina,
al' umni so bili al' ne,
poročala bo - zgodovina.

AVTONOMIJA UNIVERZE

Ustanovitev univerze je za Slovence pomenila zanesljiv in viden korak na poti h konstituiranju naroda. Načrtovan je bil že v programu Zedinjene Slovenije leta 1848 ... [N]eprijazn[e] političn[e] okoliščin[e] so nenehoma ogrožale obstoj slovenske univerze in njeno zelo relativn[o] akademsk[o] avtonomnost... [Leta] 1943 so bila ... ukinjena vsa ... predavanja in vaje. Po vojni je UL doživela ... razmah z ustanovitvijo ... vrste novih fakultet, inštitutov in modernih študijskih smeri, [a] ostala pod političnim nadzorom. Zgodovina naše univerze je [tako rekoč] zgodovina njene avtonomnosti ... Univerza je znanstvena ustanova in lahko se vprašamo, kako je z avtonomijo znotraj znanosti same. Znanost je ... mentalna diverzija. V njej je zmeraj nekaj, kar prestopa meje privajenega mišljenja. Je destabilizacija stabilnega in stabilizacija še nestabilnega znanja ... Na začetku 19. stoletja [se je] v avstrijskem cesarstvu z oblastniškega mesta še šlial opomin »naredite nam dobre uradnike, ne rabimo učenjakov«, Humboldtova univerza, ustanovljena leta 1809, pa je postavila svobodno raziskovalno delo za temelj novodobnih univerz

... Univerza je poleg znanstvene in učne tudi kulturna ustanova. Pravijo, da je kultura nekakšno notranje povečanje človekove osebnosti v intelektualno in etično smer. Kot taka bi morala biti tudi globinska, čeprav nikjer zapisana vsebina vsake stroke. V znanost, ki je lahko tudi nevtralna, vnaša vrednotenje ... Dobra znanost prehitava politiko in dobra politika to ve ... Med glavne lastnosti univerzitetne kulture ... spada ... tudi njen jezikovni gen. Gre za vprašanje univerzitetne jezikovne strategije. Ta na Slovenskem ni izdelana in je v svoji praksi dokaj nejasna. Smo globoko v fazi razcepljene jezičnosti, ne kakšne zares smotrne dvojezičnosti. Znanost in visoko šolstvo sta področji, kjer postaja angleščina resen konkurent slovenščini. Jezikovna statistika objav SAZU v letih 2000-2004 kaže, da je v medicini je samo še 8,7 % objav v slovenščini, v razredu za fizikalne, matematične in tehniške vede jih ni več kot 14. Tudi uvajanje angleščine v redna predavanja postaja ... nekaj navadnega ... Univerza ni samo visoki uporabnik slovenskega jezika, je tudi njegov pomembni soustvarjalec. Tu jezik tudi nastaja. Nastajajo

njegova tematsko višja nadstropja, njegova zmožnost izraznega obvladanja neštetihi strok, tudi novih, nastajajo njegove posebno kulturne in slogovne variante. Če se temu odrečemo, se odrečemo slovenski jezikovni kompletnosti nekje pri njenem vrhu in pristanemo na postopno sesedanje jezika v domačijski in družinski, hišni jezik. In kje je notranja in zunanja avtonomnost univerze bolj vidna kot prav v ohranjanju, poznavanju in kultiviranju njenega izvirnega jezika? Ko so profesorju Ramovšu zaupali prvo predavanje na ljubljanski univerzi, je dne 3. 12. 1919 to predavanje opravil v slovenščini in spregovoril o slovenskem jeziku. Dovolj razločna intonacija za prihodnost.

Boris Paternu

► *Verbum paternum.*

OB SLOVENISTIČNEM DNEVU ODPRTIH VRAT

Na Oddelku za slovenistiko smo s praznovanjem 90-letnice ljubljanske univerze nekoliko pohiteli in že 19. oktobra pripravili dan odprtih vrat. Prireditev je obsegala razstavo dokumentarnega gradiva o 90-letni preteklosti slovenistike/slavistike (kar nekaj rektorjev in dekanov je dala ta stroka), predstavitev knjižnice obeh oddelkov, največje na FF, Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik, dokumentarec o oddelčnih dogodkih, okroglo mizo *Slovenistika na FF UL doslej in poslej* s posebno publikacijo, v kateri, podobno kot v priložnostnem zborniku FF, omenjamo naše dosežke skozi čas (*Slovenistika. Pogledi na eno od ustanovnih strok Univerze v Ljubljani ob njeni 90-letnici* [2009]. J. Vogel, ur. Odd. za slovenistiko. Ljubljana: ZIFF), študenti pa so prodajali majice s posebnim emblemom. V tem prispevku dodajamo nekaj poudarkov iz nagovora predstojnice.

Oddelek za slovenistiko je mlad oddelek z devetdesetletno tradicijo, saj v tej obliki obstaja šele od l. 2002, ko se je poprejšnji skupni Oddelek za slovanske jezike in književnosti sporazumno razdelil na dva, na Oddelek za slovenistiko in Oddelek za slavistiko, kjer so zdaj zastopani drugi slovanski jeziki in književnosti. V sedmih letih se je izkazalo, da je bila delitev smiselna in da zdaj pomeni možnost kakovostnejšega (so)delovanja in uveljavljanja za ene in druge. Kar zadeva slovenistiko, o tem pričajo številni rezultati in naša prisotnost v strokovnem in družbenem življenju. Naši načrti se v glavnem izpolnjujejo v skladu z vizijami, vendar smo se ob nastanku spričo naše dejavnosti kot dejavnosti posebnega družbenega pomena in nacionalnega interesa, specifične odgovornosti in nalog za domači in mednarodni prostor nadejali večje družbene podpore. A to se ni zgodilo. Deležni nismo nobenih »privilegijev«, pač pa nekako skupaj z družbeno pastorko humanistiko bivamo nekje na dnu lestvice družbenega zanimanja in financiranja. Dodatno nas bremeni dejstvo, da smo recesijsko-bolonjske čase dočakali bolj kadrovske podhranjeni kakor nekatere druge humanistične stroke, ker smo se leta in leta naivno verjeli izgovorom, da prav tisti trenutek ni bil primeren za kadrovske širitve. No, trenutek seveda tudi zdaj ni primeren za to in bogve, ali se bodo ta vremena še kdaj zjasnila. Medtem ko učiteljev ni nič več kakor pred četrto stoletja, se pedagoške naloge z novimi študijskimi programi, oblikami aktivnega dodiplomskega in

podiplomskega študija, mednarodnim sodelovanjem idr. močno širijo in pedagoške obremenitve posameznika kopičijo, pri nekaterih precej čez mero na račun zavezanosti, izpeljati bolonjski program z istim številom kadrov in prostorov. Etični pogon je za sloveniste pregovorni vir energije in nas poganja tudi zdaj. Toda kadrovska podhranjenost se počasi in komaj opazno začinja poznati: opuščamo stvari širšega slovenističnega pomena, za katere imamo znanje, energije pa ne. V mislih imam npr. skupinsko zgodovino zadnjih desetletij slovenske književnosti ali celovit in argumentiran angažma ob marginalizaciji slovenščine v znanosti, gospodarstvu in na čedalje več področjih javnega življenja. Tu več od posamičnih odzivov v okviru obeh omenjenih problemskih sklopov ne zmoremo, čeprav se zavedamo, da je javnost, ki nam zaradi tega neupravičeno očita brezbriznost in ležernost, razočarana. Utrujenost in pregorelost vendarle ne vodita v malodušje. Svoje delo imamo radi, zato nas bolj kakor neuspehi in nerazumevanje zanimajo dobri rezultati, katerih nam pa resnično ne manjka.

Boža Krakar Vogel

► *Dan bil je živ.*

*Slovenščina je glih
odprla vrata na prepih,
da končno bi počistila arhiv.
Vrat pa se več ne da zapret'.
Prepих še dokaj let
bo tam vetril.*

SLAVNOSTNA PODELITEV POTRDI O USPEŠNO ZAKLJUČENIH PROGRAMIH IZPOPOLNJEVANJA

Center za pedagoško izobraževanje je v petek, 4. decembra 2009, v tednu praznovanja 90. obletnice *Filozofske fakultete*, organiziral tradicionalno slavnostno podelitev potrdil o uspešno zaključenih programih izpopolnjevanja Programa za pridobitev pedagoško-andragoške izobrazbe za učitelje v osnovnih in srednjih šolah, Programa za pridobitev pedagoško-andragoške izobrazbe za predavatelje višjih strokovnih šol in Študijskega programa izpopolnjevanja iz bibliotekarstva za šolske knjižničarje. Programi izpopolnjevanja so trajali v obsegu od 150 do 390 ur.

Na prireditvi je bilo povabljenih 172 udeležencev, ki so zaključili omejene programe. Zbrane sta nagovorili prodekanja, izr. prof. dr. Frančiška Trobevšek Drobnak, in predstojnica CPI, lekt. dr. Brigita Kosevski Puljič. Slavnostni podelitvi s kulturnim programom je sledila še slavnostna pogostitev za udeležence in njihove spremljevalce. Veselimo se že naslednje podelitve, ko bodo potrdila prejeli udeleženci, ki bodo prvi zaključili po bolonjsko prenovljene.

Urška Gruden

Center za pedagoško izobraževanje

4 | ▶ Potrpite še malo, saj bo...

▶ No, vidite, pa je.

ZUNANJA POLITIKA

MEDNARODNI ŠTUDENSKI SIMPOZIJ MUZIKOLOGIJE IN OSTALIH HUMANISTIČNIH VED

Novembra smo na oddelku za muzikologijo organizirali mednarodni študentski simpozij na temo »Misel o glasbi v zadnjih treh desetletjih«. Na njem so poleg slovenskih študentov sodelovali še študentje iz Zagreba, Beograda, Gradca, Dunaja in Brna. Namen simpozija je bilo praktično preizkušanje in izpopolnjevanje študentov v znanstveno-raziskovalnem delu, razvijanje sposobnosti prepoznavanja relevantnih glasbenih in glasboslovnih pojavov ter njihove interpretacije, obenem pa ustvarjanje novih in utrjevanje vzpostavljenih mednarodnih študijskih povezav. Prispevki so se ukvarjali z raznovrstno tematiko, muzikološko, etnomuzikološko, sociološko in se predstavili s temami, kot so »Estetika v času globalne ekonomske krize«, »Vzpon gejevske in lezbične muzikologije«, »Nove tendence v sociologiji glasbe«, »Popularnost v glasbi v času vedno izrazitejšega soobstajanja različnih glasbenih kultur«, »Radiohead in recepcija popularne glasbe«, »Pesmi Beatlov in

▶ Referenti

Abbe v filmih *Across the Universe* in *Mamma Mia*», »Zvok prostora: Srbska etnična glasba in (re)definicija bistva nacionalnega teritorija«, »Estetika sodobne umetnosti in estetika sodobne glasbe: primer V. Globokarja«, »(Ne tako) verodostojen postmodernizem: primer Pearl Jam«, »Dude v moderni glasbeni praksi na Hrvaškem«, »Perspektive Češke glasbene semiotike na začetku 21. stoletja«.

Tjaša Ribizel

V ozadju pa mislec sedi
in v mislih tako govori:
»Ko slišim jo, misel beži,
ko mislim jo, okameni
in v algebro se spremeni,
v tišini mi misliti ni,
tja nekam pa duša leti,
kjer nebeška glasba zveni.«

OTVORITEV TAJVANSKEGA RAZISKOVALNEGA CENTRA

1. decembra je na fakulteti ob fotografski razstavi "Vtisi s Tajvana" potekala slavnostna otvoritev Tajvanskega raziskovalnega centra. Nagovore so imeli prodekanja, prof. dr. Frančiška Trobevšek-Drobnak, predstavnik tajvanskega *de facto* veleposlaništva za Slovenijo na Dunaju, Robin Yun-Pin Lu, ter predsednica Tajvanskega raziskovalnega centra, dr. Saša Istenič, asistentka na Oddelku za azijske in afriške študije. Medtem, ko je razstava vizualno približala odmaknjeni otok in razkrila delčke pisanega mozaika tajvanske ekološke in kulturne raznolikosti, je simpozij, ki je sledil, podal podrobnejši oris aktualnih trendov v odnosih med Tajvanom in Kitajsko, kot tudi pregled nad obsegom sodelovanja med Slovenijo in Tajvanom, obstoječimi priložnostmi in težavami. Tajvansko predstavništvo na Dunaju, Fundacija Chiang Ching-kuo ter Fundacija za demokracijo z donacijami in štipendijami nesebično podpirajo razvoj sinologije na slovenskih tleh. Ključni cilji novo ustanovljenega Tajvanskega raziskovalnega centra so spodbujanje kulturne in akademske izmenjave med Slovenijo in Tajvanom. Več evropskih univerz je že razvilo poskusne programe in aktivnosti, povezane s tajvanskimi študijami, in te so znatno prispevale k okrepitvi odnosov med Evropo in Tajvanom. Dejstvo je, da se Tajvan zaradi politike »ene Kitajske« sooča s številnimi ovirami pri aktivnostih

v mednarodni skupnosti. Sodelovanje med Tajvanom in Slovenijo kot tudi ostalimi evropskimi državami poteka po poluradnih kanalih, ki so omejeni na gospodarsko, znanstveno, izobraževalno in kulturno področje. Zato ni presenetljivo, da je Tajvan pri nas dokaj nepoznan, saj večina Slovencev Tajvan in Tajsko meče v skupni koš. Spodbujanje sodelovanja in izmenjav pa bo zagotovo najbolj prispevalo k boljši prepoznavnosti obeh strani.

Saša Istenič

► Tajvan. Chapeau.

VSEBINA:

Naslovnica

M. P.: Etimologije 1

Notranja politika:

Katja Vintar Mally: 90 let oddelka za geografijo 2

Borut Paternu: Avtonomija univerze 2

Boža Krakar Vogel: Ob slovenističnem dnevu odprtih vrat 3

Urška Gruden: Slavnostna podelitev potrdil o uspešno zaključenih programih izpopolnjevanja 4

Zunanja politika:

Tjaša Ribizel: Mednarodni študentski simpozij muzikologije in ostalih humanističnih ved 4

Saša Istenič: Otvoritev Tajvanskega raziskovalnega centra 5

Mali oglasi

Mali oglasi 6

Znanost in raziskovanje:

Nataša Golob: O pisarju Tristanu in drugih rokopisnikih 6

Novička 7

Tanja Jerman: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik prejel že četrto

Evropsko jezikovno priznanje 8

Patrizia Farinelli: Znanstveni simpozij o fantastični literaturi 8

Ustvarjalni navdih:

S. Martin in M. P.: Filomed 9

Filomed: Jezikovni kviz 12

Ustvarjalni odmev:

Frankfurtski knjižni sejem (14.-18. oktobra 2009) 12

M. Avsenik: Besedne postaje jeseni 2009: utrinek udeležence 13

M. Avsenik: 25. slovenski knjižni sejem (24.-29. novembra 2009) 15

M. Avsenik: Liber.ac: Sejem akademske knjige (19.-21. 5. 2010) 16

Marko Jesenšek: O času 16

Novice in obvestila:

Slovenska znanstvenica prejela nagrado za doktorsko disertacijo o lokalni problematiki 17

K. Z.: Red. prof. ddr. Nataša Golob prejela Trubarjevo priznanje 17

V Gorjanc: Nagrade za najboljše diplomante prevajalstva 17

K. Z.: Podelitev Prešernovih nagrad študentom FF in priznanj zaposlenim na fakulteti 18

Spoštovane bralke in bralci!

Vsak resen časopis ima male oglase. Gotovo ste se že spraševali, zakaj jih *Glasofil* nima. Morda ste celo pomislili, da jih utegne nekoč imeti, niste se motili, vendar niste verjeli, da se bo to zgodilo tako kmalu. Če ne bi bilo vsesplošne krize, bi se mogoče zgodilo že prej (ali pozneje). Tako pa smo po strategiji razvoja, zapisani v prvi petletki, prišli do točke, kjer odpiramo nova vrata v prihodnost, ki bodo omogočila nesluten pretok ljudi, informacij, blaga in, upajmo, znanja. Mali oglasi. Vabimo vas, da jih pošljete v uredništvo, pod Kupim, Prodam, Posodim, Izposodim, Najamem, Oddam, Naredim (usluge, storitve) in podobno, saj bomo za izvirne oglase po potrebi odprli tudi novo rubriko. Pošljite na elektronski naslov kristina.zajc@ff.uni-lj.si, predmet: 'mali oglas za glasofil', do 250 znakov s presledki, ime in priimek ali šifra (v tem primeru bodo podatki v uredništvu, ki mora prejeti s polnim imenom in priimkom podpisan oglas, vsebovati pa mora tudi stalni naslov in telefonsko številko, ker bomo identiteto občasno preverjali). Uredništvo si pridržuje pravi-

co, da po lastni presoji ne objavlja iz kakršnih koli razlogov neprimernih ali spornih oglasov.

Prva dva mala oglasa (za vzorec, ne za vzor):

Prodam

Rentgenske slike svojih pljuč v izvrstnem stanju (t. j. slike) poceni prodam. Primerne za študij vplivov pasivnega kajenja.

Rentgenske slike glave prodam. Primerne za študij vzrokov ustvarjanja nebuloz in aktivnega prodajanja megle.

Šifra: Anatomy off the record

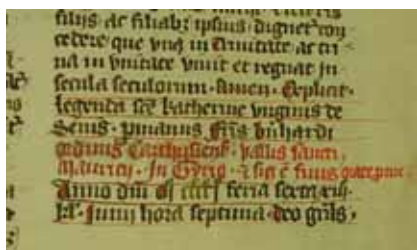
Uredništvo

P. S. Male oglase boste sicer našli bolj proti koncu *Glasoffila*, tokrat pa objavljamo vabilo oziroma poziv zanje tu, kjer je ravno prostor.

ZNANOST IN RAZISKOVANJE

O PISARJU TRISTANU IN DRUGIH ROKOPISNIKIH

Mogoče bi bilo primerno pričeti ta zapis z vprašanjem, kolikšen je bil odstotek ljudi, ki so jih v tem ali onem srednjeveškem stoletju šteli med "pismene". Pred tisoč leti je bila definicija pismene, polpismene, nepismene osebe drugačna kot danes. Med *litterates* so spadali predvsem tisti, ki so znali na izust dovolj pomembnih in obsežnih odlomkov iz del starejših avtorjev, bilo pa je seveda potrebno in primerno, da so znali tudi lastnoročno pisati. A kaj, ko večšina pisanja ni sodila med svobodne, torej intelektualca primerne večšine – ne, pisanja ne najdemo med poosebitvami *septem artes liberales*, so v seznamu z opredelitvijo *artes mechanicorum*. Kam so torej sodili bralci? Zvečine bi jih srednjeveški klasifikatorji označili za *semi-litterates* – kako drugače je danes!

► ... per manus fratris

Bernhardi ordinis

Carthusiensis Vallis sancti

Mauricii in Gyrio.... Anno

domini MoCCoCCoI,

feria sexta, XIIIo kal. Iunii,

hora septima...

► Sv. Avgustin kot avtor in prior Herman iz Bistre kot naročnik v ponižni molitvi, 1347, NUK, Ms 2

Nad vsakim rokopisom se je sklanjalo več oseb, vsaj pergaminarij, prepisovalec, rubrikator, knjižni slikar, knjigovez, kar je pomenilo pravo specializacijo dela. Vsaj ti so bili tudi bralci in so obvladali trivialni del sedmerih svobodnih veščin. Torej so znali gramatiko in bili sposobni tvorbe pravilnega stavka, obvladali so logiko in zmogli analizirati in strniti misli, z znanjem retorike pa so lahko svoja spoznanja oblikovali v razumljivo sporočilo.

Ko nas razveseli podpis in ime prepisovalca, ki je živel pred tisočletjem, si kar težko predstavljamo njegovo znanje: poleg brezhibnega

jezikovnega znanja je bila potrebna tudi disciplinirana roka, ostro oko in vzorčna knjiga brez napak. In kaj vemo o njegovem položaju v družbi? Njegovo mesto se je spreminjalo, in ko so okoli leta 1000 v vse več mestih potrebovali šole, dobre notarje, številne dokumente, je število prepisovalcev v posvetnem okolju vse bolj raslo, tako da so skupaj z izobraženimi člani samostanskih skupnosti pomenili kar lep odstotek vsega prebivalstva.

Nekaj malega nam sporočajo njihovi podpisi, zapisi, podobe na prostih robovih rokopisov ali v zadnjih vrstah besedila. Včasih je samo ime, druge kratki uganka, poročilo o dogodkih in letu, ko je bil dokončan rokopis, vse pa je pogosto opremljeno s ponižno prošnjo, naj se reveža prepisovalca usmili Bog, naj se ga usmilijo bralci, ki so nedvomno bolj izobraženi od njega, nesrečnika – drobnarije, ki se spiralno ovijajo okoli bistva, želje, da bi ostal zapisan v mislih naslednjih rodov in da bi mu kdo namenil molitev. Tako je zaprosil na robu Supraselskega rokopisa podpisani Peter: *Gospodi pomiloji Petjaka amin.*

Nadvse očarljivi so s slikovnim sporočilom povezani kolofoni. Vsekakor je svetovna posebnost skupina rokopisnikov iz Stične, laičnih in kleriških mojstrov, ki so se z določeno mero realizma narisali na robove več rokopisov in se s svojim izdelkom, z lepim pergamentom, krasno prepisano stranjo, dokončano vezavo postavili pred nas. Poglejte nas, dobri smo, ponosni smo sami nase! Kakšen kolektivni nastop samozavestnih mojstrov za kodeksi – z njimi je rokopisno delo dobilo antropomorfnu podobo.

Odmev teh stiških rokopisnikov nam ponuja medaljonska kompozicija dedikacijskega prizora na spodnjem robu kodeksa iz kartuzije Bistre: na prestolu sedi sv. Avguštin (ki ima tako kot kartuzijanski menihi bel habit), pod njim je sključen prior Herman, ki je naročnik

rokopisa, Nikolaj, knjižni slikar in verjetno poznejši prior pa je skrnil svoje ime med listovje.

Znanih je več kot osemdeset imen prepisovalcev in urednikov iz rokopisov, ki so bili v slovenskih krajih v srednjem veku. Med znamenite spada podpis kartuzijanskega meniha Bernarda iz Jurkloštra, ki je 20. maja 1401 dokončal prepis (matični izvod) legende o Katarini Sienski, saj je bil Štefan Maconi, prav v tistih letih prior v Žički kartuziji, prijatelj, zaupnik in tajnik znamenite svetnice.

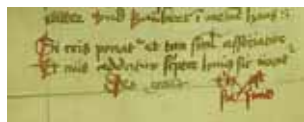
Kateri podpisi so meni najbolj pri srcu? Recimo tisti, ko je Tristan, nedvomno laični mojster, v uganko skrnil svoje ime: *Si tris ponatur et tan simul associatur et nus addatur, scriptor huius sic uocatur. Deo gracias. Et sic est finis.*

Mogoče imam še raje podpis, ki sem ga odkrila pred kratkim; mož, ki je bil tudi posvetnega stanu, pa je vendar predvsem za ljubljanski samostan nemškega viteškega reda prepisoval pesmi, viteške in še kakšne druge. Kako mu je bilo ime? Matija Jurčič.

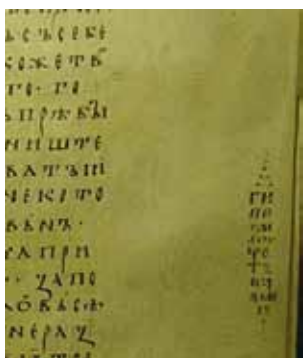
Vsi podpisi niso očarljivi na pogled, so pa dragocena pričevanja o tem vidiku pisne kulture v slovenskem srednjem veku.

Od 2. septembra 2010 naprej bo nekaj rokopisov samo za en mesec razstavljenih v Narodni in univerzitetni knjižnici: *Manuscripta. Pisatelji, prepisovalci in bralci.*

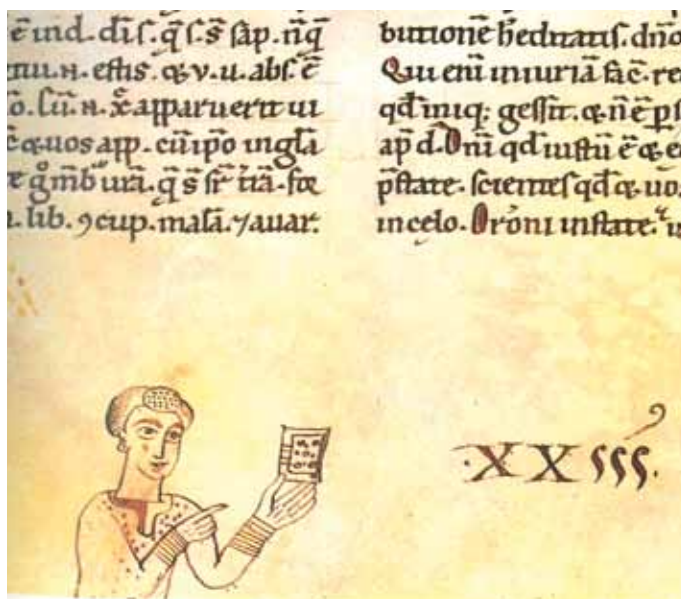
Nataša Golob

► Rokopis, v katerem je Tristan zapisal svoje ime, sodi med dela neznanne provenience, NUK, Ms 140

► Podpis Petra na robu Supraselskega rokopisa, NUK, Kop. 2

► "Portret" knjigoveza iz Stične v obliki historizirane kustode, ok. 1175-1180, NUK, Ms 3

NOVIČKA

FTA (Filozofska tiskovna agencija) – Iz zanesljivih virov smo izvedeli, da je UKC pri finskem proizvajalcu vojaškega farmacevtskega materiala naročil večje količine t. i. »fentanila«, ki je znan kot eden najučinkovitejših analgetikov s podaljšanim delovanjem. Izkušenim

etimologom je uspelo razvozlati skrivnost substance z virtualno semantično analizo. Ugotovili so, da je najverjetnejša povezava med njenim imenom, popolno učinkovitostjo in podaljšanim delovanjem, ki ima celo neomejeno trajanje.

CENTER ZA SLOVENŠČINO KOT DRUGI/TUJI JEZIK PREJEL ŽE ČETIRTO EVROPSKO JEZIKOVNO PRIZNANJE

Letošnje Evropsko jezikovno priznanje za inovativni projekt pri poučevanju in učenju jezikov, ki ga podeljujeta Cnepius in Ministrstvo za šolstvo in šport, je prejel Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik za projekt *Jezik v turizmu - LINT*, ki ga je koordiniral Inštitut za bolgarski jezik pri Bolgarski akademiji znanosti, sodelovale pa so še institucije iz Bolgarije, Češke in Slovaške. Projekt je namenjen zaposlenim v turizmu, ki se lotijo učenja tujega jezika, in sicer bolgarskega, češkega, slovaškega ali slovenskega z namenom, da bi se jim povečala možnost zaposlitve na evropskem tržiču in da bi se uspešneje sporazumevali z ljudmi drugih kultur. V okviru projekta so nastali štirje obsežni učbeniki za učenje omenjenih jezikov, štirijezični slovar in programska oprema za prevajanje znotraj sorodnih jezikov. S tem smo dobili prvo gradivo za poučevanje oz. učenje slovanskih jezikov s poudarkom na potrebah turistične dejavnosti, pomembna pridobitev pa je tudi prvi slovensko-bolgarski oz. bolgarsko-slovenski slovar v knjižni in elektronski obliki (več o projektu na <http://www.travellang.org>). Nagrada Evrop-

sko jezikovno priznanje za najinovativnejši projekt avtoricam slovenske projektne skupine: Tanji Jerman, Evi Šprager, Tjaši Alič, Staši Pisek in dr. Ini Ferbežar pomeni priznanje dvoletnemu intenzivnemu delu na področju, ki doslej v slovanskih jezikih še ni bilo obdelano. Nagrada je še posebej dragocena za Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik, saj s tokratnim že četrtem priznanjem potrjuje kontinuiteto kakovostnega dela na področju učenja in poučevanja slovenščine. Ob Evropskem jezikovnem priznanju sta bili podeljeni še Nacionalni jezikovni priznanji, in sicer projektu *Likovno-literarno-prevajalsko ustvarjanje Nova ribica v šoli*, ki ga koordinira VIZ II, Osnovni šoli Rogaška Slatina in projektu *Multimedijski didaktični pripomoček za učenje in poučevanje slovenskega znakovnega jezika in mednarodne kretnje*, ki ga koordinira Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije.

Tanja Jerman

► La Gioconda, štirikrat.

► Evropsko jezikovno priznanje

ZNANSTVENI SIMPOZIJ O FANTASTIČNI LITERaturi

29. 10. je v Ljubljani potekal manjši mednarodni znanstveni simpozij o fantastični prozi 20. stoletja v Italiji (*Cose dell'altro mondo. Metamorfosi del fantastico nella letteratura italiana del XX secolo*). Srečanje je organizirala Katedra za italijansko književnost Oddelka za romanske jezike in književnosti Filozofske fakultete, realizacija pa je bila omogočena tudi po zaslugi finančne podpore Ministrstva za zunanje zadeve Republike Italije. Sodelovali so italijanisti - specialisti za omenjeno tematiko iz Ferrare, Udin, Rima, Nove Gorice, Zagreba, Beograda, kakor tudi predavateljici iz Ljubljane. Namen

srečanja je bil izpostaviti razvojne smernice, ki jih je v 20. stoletju doživela ta dokaj nova in po mnenju kritikov težko opredeljiva literarna zvrst brez specifičnih pravil. Nekateri prispevki so osvetlili metamorfoze fantastičnega pri znanih italijanskih avtorjih 20. stoletja, kot so Papini, Pirandello, Bontempelli, Savinio, Landolfi, P. Levi in Tomizza (nekateri žal še niso prevedeni v slovenščino). Izkazalo se je, da je v metamorfozah tovrstne naracije neodvisno od poetike posameznih avtorjev mogoče zaznati nekatere stalnice, npr. spajanje in parodijo. Ugotavljali smo, da narava t. i. »fantastičnega dogod-

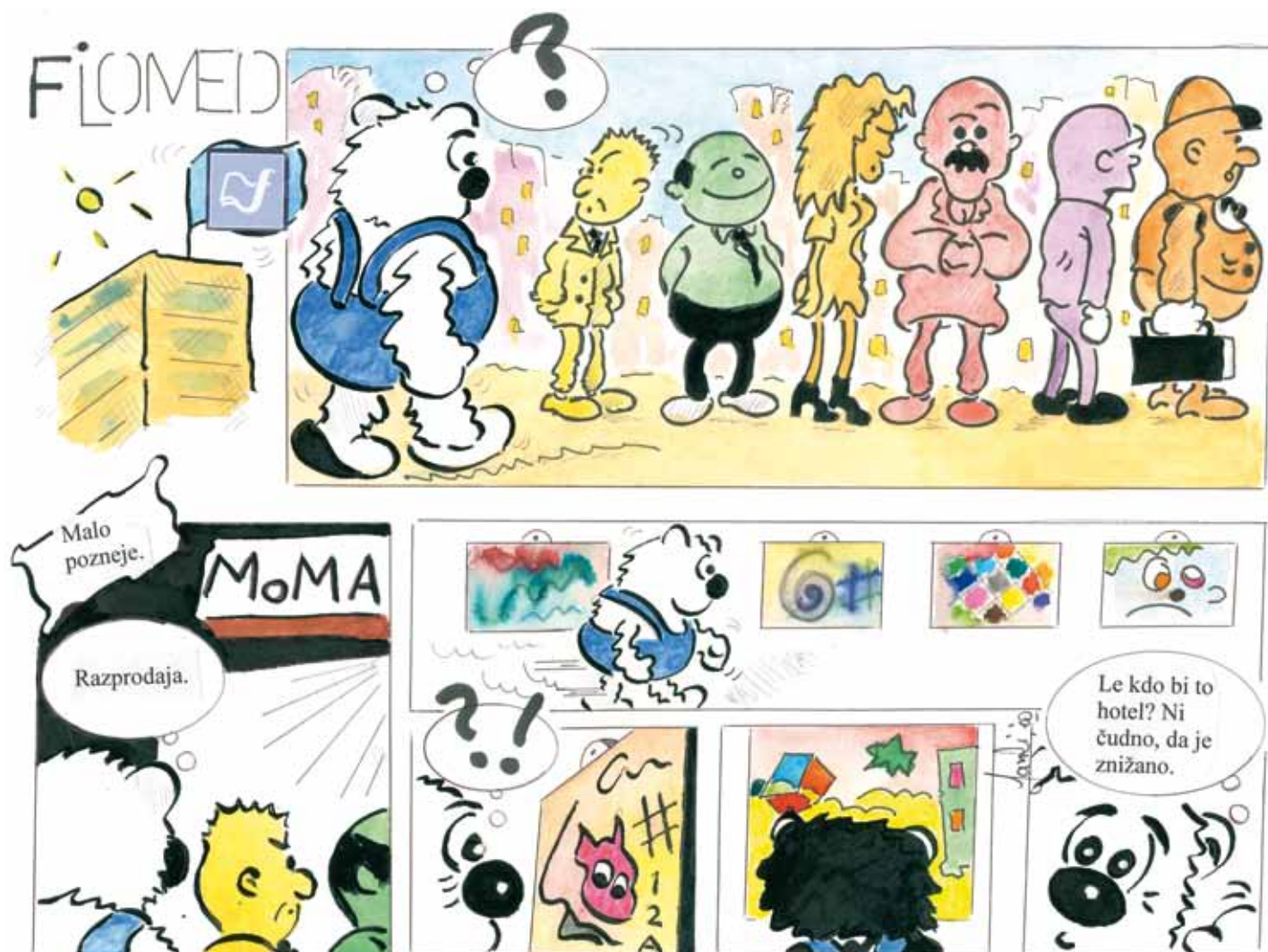
ka« in njegov vpliv na subjekt znotraj spremenjenega epistemološkega okvirja pridobita radikalno drugačen profil od tistega, ki sta ga imela v »kanonični« fantastični literaturi 19. stoletja. Dela omenjenih avtorjev pa nimajo analogij z južnoameriško neofantastično literaturo. Omenjene transformacije ponovno problematizirajo določene definicije fantastičnega žanra, npr. definicijo Todorova, ker niso najprimernejše za opisovanje sodobne produkcije. Ni naključje, da je pobuda stremela tudi k ponovnemu razmisleku o problemu definiranja spornega žanra ali pripovednega sloga in k ponovni analizi razvoj postodorovske teoretične razprave. Tem vidikom so se z drugačnimi perspektivami interpretiranja posvečali trije poglobljeni prispevki v začetnem delu simpozija (T. Peruško, S. Fišer, F. Secchieri). Med najkoristnejše vidike simpozija poleg kakovosti prispevkov šteje visoka stopnja dialoga med udeleženci. Predvidena je tudi objava zbornika referatov.

Patrizia Farinelli (prev.: Kristina Lazar)

► Fantastično, kot je bilo včasih.

USTVARJALNI NAVDIH

► Karikatura: S. Martin, besedilo: M. P.

Filozofska ni samo za filozofe!

ZNANJE IMA VELIKO OBRAZOV. JE ZNANJE, KI SI GA DELIMO S ŠTUDENTI, IN NOVO ZNANJE, KI GA VSAK DAN USTVARJAMO RAZISKOVALCI. ŽELIMO ŠE NAPREJ RAZUMETI IN SPREMINJATI SVET, ZATO SPODBUJAMO ODPRTO, USTVARJALNO KRITIČNO IN NEODVISNO RAZMIŠLJANJE VSEH POSAMEZNIKOV. HOČEMO OSTATI INTELKTUALNA SILA DRUŽBENIH DOGAJANJ. DEVET DESETLETIJ IZKUŠENJ JE DOBER ZAČETEK, MISLIMO.

ODDELEK ZA ANGLISTIKO IN AMERIKANISTIKO

Študij angleškega jezika in književnosti usposablja diplomante za poklicno delo na različnih področjih aktivne rabe, raziskovanja in poučevanja angleškega jezika ter književnosti v angleškem jeziku. Slušatelji lahko študirajo anglistiko kot pedagoški ali nepedagoški in kot enopredmetni ali dvopredmetni študijski program.

ODDELEK ZA ARHEOLOGIJU

Študij arheologije je zasnovan celovito in interdisciplinarno ter omogoča kakovostno, mednarodno primerljivo izobrazbo iz vsega sodobnega arheološkega znanja in veščin. Posebna pozornost je namenjena praktičnemu usposabljanju v arheoloških terenskih in laboratorijskih metodah. Teoretski, metodološki in strokovni predmeti arheologije in z njo povezanih ved omogočajo študentom in študentkam vse ključno znanje in veščine za kakovostno strokovno in raziskovalno delo na arheološkem področju.

ODDELEK ZA AZIJSKE IN AFRISKE ŠTUDIJE

Osrednji motiv poučevanja in proučevanja na tem oddelku ni le spoznavanje azijskih in afriških kultur, tradicije, jezikov in pisav, temveč s tem predvsem relativizacija lastnih sistemov vrednot in mišljenjskih vzorcev, vezanih na specifično kulturno okolje. Površinsko dojetje »drugačnosti« se lahko prevečkrat izrazi v nezaupanju, le poglobljen in teoretsko podkrepjen uvid v tuje kulture pa omogoča širše razumevanje in sprejemanje družbenih vzorcev delovanja, ki so drugačni od naših.

ODDELEK ZA BIBLIOTEKARSTVO, INFORMACIJSKO ZNANOST IN KNJIGARSTVO

Študij usposablja za delo v vseh tipih organizacij, ki se ukvarjajo s produkcijo, zbiranjem, urejanjem, hrambo in posredovanjem zapisanega znanja v vseh oblikah. Študij je namenjen tudi tistim, ki jih zanimajo raziskovanje knjige kot medija ter raziskovalni vidik organizacije znanja. Diplomanti se lahko zaposlijo v knjižnicah, informacijskih centrih, založbah, pa tudi v drugem okolju, kjer je potrebno znanje organizacije informacij.

ODDELEK ZA ETNOLOGIJO IN KULTURNO ANTROPOLOGIJO

Študij etnologije in kulturne antropologije s praktičnimi in teoretskimi pristopi ponuja temeljno seznanitev z različnostjo človeškega življenja. Oddelek že od leta 1940 namenja pozornost domačemu kulturnemu okolju in svetovnim primerjavam in se uvršča ob bok sorodnim oddelkom v Evropi. Študij etnologije in kulturne antropologije zahteva veliko branja in pridobivanja teoretskega in strokovnega znanja, obenem pa ponuja tudi dinamične, uporabne in praktične terenske izkušnje doma in na tujem.

ODDELEK ZA FILOZOFIJO

Filozofija spada med temeljne in ustanovitvene stroke Filozofske fakultete, zdaj pa ima v intelektualnem globusu predvsem vlogo orientacije v svetu. Študij

filozofije poteka kompleksno in celostno, na treh stopnjah, pomeni pa tudi srečanje z modrostjo, kar je določena vednost o človeku in svetu, ki se oblikuje v umetnosti, znanosti in tudi religiji (mitologiji). Program Filozofija kulture na novo opredeljuje filozofijo v razmerju do humanističnih in družbenih ved, pa tudi do znanosti, kulture in družbe sploh. Pedagoški program izobražuje učitelje filozofije v gimnazijah in v vseh drugih šolah prve in druge stopnje, kjer nastopajo filozofske vsebine.

ODDELEK ZA GEOGRAFIJO

Geografija je veda, ki proučuje, ugotavlja in razlaga zakone o vzorčni in funkcijski povezanosti pojavov na Zemljinem površju (v prostoru) in njihovi prostorski soodvisnosti. S svojim kompleksnim pojmovanjem pokrajinske stvarnosti je pomemben razlagalec različnih procesov v sodobnem svetu. Oddelek ima tako s svojim pedagoškim in razvejenim znanstvenoraziskovalnim delom pomembno vlogo pri izobraževanju in vzgoji mladih geografov, pri razvijanju novega znanja ter pri njegovem prenosu v prakso.

ODDELEK ZA GERMANISTIKO S SKANDINAVISTIKO IN NEDERLANDISTIKO

Programa germanistike in nemcistike omogočata intenzivno spoznavanje nemškega jezika ter kultur in književnosti nemško govorečih skupnosti. Pester nabor predmetov omogoča usvajanje širokega spektra medkulturnih sporazumevalnih zmožnosti v nemščini. Za pridobitev širših jezikovnih in kulturnih kompetenc ponuja program germanistike poleg nemščine še usposabljanje v drugem germanskem jeziku, v nizozemščini ali švedščini.

ODDELEK ZA KLASIČNO FILOLOGIJO

Oddelek za klasično filologijo spada med ustanovne oddelke Filozofske fakultete. Čeprav se v svoji dejavnosti osredotoča predvsem na filološke raziskave, postaja čedalje opaznejši tudi na drugih sorodnih področjih, kjer je temeljito poznavanje latinskega jezika ter staro- in novogrškega jezika kot tudi antike nasploh nujno potrebno: arheologija, muzeologija, umetnostna zgodovina, zgodovina, jezikoslovje in literarne vede.

ODDELEK ZA MUZIKOLOGIJO

Namen študija je bodočim diplomiranim muzikologom posredovati dovolj širok vpogled v temeljna vprašanja vede o glasbi. Ta segajo od raziskovanja glasbe kot zgodovinskega pojava, vpetega v sočasni politični in kulturni položaj, do vprašanj sistematične muzikologije, ki glasbene pojave opazuje s sociološkega, estetskega, psihološkega in drugih vidikov ter poskuša s tem odkrivati univerzalne zakonitosti glasbe kot dejavnosti in umetnosti.

ODDELEK ZA PREVJALSTVO

Na prvi stopnji študentje vpisujejo študij Medjezikovnega posredovanja, ki je zanimiv in aktualen preplet jezikovne, kulturološke, književne in prevodoslovne vsebine, s katerim študenti pridobijo

tovrstno znanje v slovenščini, angleščini in izbranem tretjem jeziku (francoščini, italijanščini ali nemščini). Študij je najboljša priprava na magistrski študij Prevajanja oz. Tolmačenja, ki poteka večinoma v specializiranih računalniških in podnaslavljaljskih učilnicah ter tolmaških kabinah.

ODDELEK ZA PRIMERJALNO KNJIZEVNOST IN LITERARNO TEORIJU

Študijski program posreduje študentom znanje iz najširšega področja literarne vede ter jih vpeljuje v temelje komparativistike, literarne zgodovine in literarne teorije. Posebno pozornost namenja razmerju literature skupaj z drugimi umetnostmi, pa tudi problematiki slovenske literature v mednarodnem kontekstu. Študij usposablja za delo z literarnimi besedili, za literarno ali kulturno novinarstvo, uredniško delo, dramaturško delo, literarno kritiko in publicistiko.

ODDELEK ZA PRIMERJALNO IN SPLOŠNO JEZIKOSLOVJE

Diplomanti študija usvojijo splošne kompetence humanistično izobraženega intelektualca in posebne kompetence, ki veljajo za temeljna znanja in zmožnosti na področju primerjalnega in splošnega jezikoslovja; zadnje mu omogočajo, da razume, interpretira in kritično ovrednoti literaturo s področja jezikoslovja in jezikoslovij. Usposobljen je za opravljanje raznorodnih nalog v ustanovah, ki se ukvarjajo z raziskavami jezika in starejše zgodovine, v založništvu in kulturnih ustanovah.

ODDELEK ZA PEDAGOGIKO IN ANDRAGOGIKO

Pedagogika in andragogika se ukvarjata s procesi učenja, vzgoje in izobraževanja v vsej njihovi raznolikosti, poseben poudarek pa namenjata razvoju posameznika v procesu družbenih sprememb. Pedagogi in andragogi s svojimi spoznanji odpirajo prostor vzpostavljanju in razvijanju kakovostnih možnosti učenja za preseganje družbene izključenosti, za boljše medkulturno in medgeneracijsko sodelovanje, kritično vrednotenje družbenih razmer, razvijanje skupnosti in spoštovanje individualne raznolikosti v sodobni družbi.

ODDELEK ZA PSIHOLOGIJO

Psihologija raziskuje dramatično življenje ljudi v njihovih medsebojnih odnosih in miselne procese, zaradi katerih smo, kar smo. Psihologija ni oporna palica nemočnih, temveč spodbuja njihovo osvajanje življenja. Njen cilj ni manipulacija z drugimi, temveč samostojno, ustvarjalno in odgovorno življenje posameznika in skupnosti. Dodiplomski študijski program je preplet temeljnih teoretičnih vsebin in področij aplikativne psihologije.

ODDELEK ZA ROMANSKE JEZIKE IN KNJIZEVNOSTI

Današnja romanistika na Univerzi v Ljubljani nadaljuje 90-letno tradicijo spoznavanja romanskih jezikov (francoskega, italijanskega, španskega,

romunskega in portugalskega) in književnosti ter bogatih kulturnih izkušenj romanskega sveta v najširšem kontekstu. Študijsko in raziskovalno je usmerjena v sodobne družbene potrebe posredovanja različnega teoretičnega in aplikativnega znanja, povezanega s slovenskim romanističnim izročilom.

ODDELEK ZA SLAVISTIKO

Ob spoznavanju posameznih slovanskih jezikov, literatur in kultur se na oddelku ukvarjamo tudi s proučevanjem odnosov med njimi, raziskujemo vlogo in pomen slovanskih kultur v evropskem in širšem okviru. Na stičišču evropskih kultur želimo spodbujati ustvarjalno komunikacijo, ki bi temeljila na poznavanju in spoštovanju zgodovinskih, družbenih in kulturnih raznovrstnosti ter avtentičnih identitet slovanskega sveta.

ODDELEK ZA SLOVENISTIKO

Diplomanti pridobijo temeljno znanje in zmožnosti s področja slovenističnega jezikoslovja in literarne vede. Usposobijo se za nadaljnje raziskovanje, poučevanje, publicistično, uredniško delo in druge dejavnosti v družboslovju in humanistiki. Med študijem razvijajo zavest o pomenu slovenskega jezika, literature in kulture v slovenski prostor, nacionalno identiteto in medkulturno vrednotenje, zavest o slovenskem jeziku kot razvitem sodobnem jeziku z izrazno močjo, enakovredno »velikim« svetovnim jezikom.

ODDELEK ZA SOCIOLOGIJO

Študij sociologije je naravnani na pedagoško dejavnost bodočih diplomantov, hkrati pa jim daje temeljno znanje, ki omogoča opravljanje tistih poklicev, kjer je potrebna široka sociološka izobrazba. Študij zajema občo sociologijo in tudi posebne sociologije, skupaj s temeljnimi metodološkimi znanjem, ki je lastno tem posebnim področjem. Študijski program sociologije kulture pa usposablja bodoče univerzitetne diplomirane sociologe za obvladovanje specifičnega sociološkega znanja kulture in umetnosti.

ODDELEK ZA UMETNOSTNO ZGODOVINO

Umetnostna zgodovina je humanistična veda, ki govori o spomenikih likovne umetnosti, o tem, s kakšnimi zunanjimi oblikami so bili izraženi, s kakšnimi vsebinami so bili zaznamovani in v kakšnem okolju so nastali. Študijski program usposablja za delo v javnih in zasebnih ustanovah, ki se ukvarjajo s spremljanjem, propagiranjem, raziskovanjem in varovanjem umetnostnih in drugih, zlasti likovnih spomenikov ter za delo v turizmu, pa tudi v protokolu.

ODDELEK ZA ZGODOVINO

Program študija zgodovine oblikuje humanistično in družboslovno široko razgledanega diplomanta. Študentom omogoči, da si pridobijo temeljno zgodovinsko znanje in temeljne veščine znanstvenoraziskovalnega dela, ki dosegajo visoke mednarodne standarde. Diplomanti so sposobni analitičnega, kritičnega in poglobljenega pogleda na preteklost, pa tudi prepoznavanja sodobnega političnega in družbenega dogajanja ter njegovega kritičnega vrednotenja.

za več informacij pojdi na www.ff.uni-lj.si

JEZIKOVNI KVIZ

1) Katera je pravilna oblika antičnega imena francoske prestolnice ?

- a) Lupetia
- b) Lutetia
- c) Lucretia

2) Kaj je »zabaglione San Juan« ?

- a) italijanska slaščica
- b) španski meniški red, ki se je v renesansi ustalil na Siciliji
- c) vrsta kovčka

3) Kaj pomeni »trapper« ?

- a) neumen reper
- b) pripadnik ameriške veje strogega meniškega reda, znanega po vrsti sira
- c) nastavljalec pasti v preriji

4) Kateri par izrazov ima skupno etimologijo ?

- a) estetika IN anesteziologija
- b) religija IN ligatura
- c) El Cid IN insekticid

5) Kaj pomeni v hrvaščini »derišče« ?

- a) dvorišče
- b) »ozvočen prebavni trakt« (definicija dojenčka po *Slobodni Dalmaciji*)
- c) del klavnice, kjer živali odirajo

6) Kaj pomeni »kužina« v nekaterih slovenskih narečjih ? (vpr. ni namenjeno govorcem teh narečij)

- a) psica (= pasja samica)
- b) kuhinja
- c) sestrična

7) Naslov znane španske pesmi *Besa me mucho se* v francoščini pravilno glasi:

- a) Embrasse-moi fort
- b) Baise-moi fort
- c) Baise-moi souvent

8) Beseda »lauta« v enem slovenskih narečij pomeni isto, kakor ena spodaj navedenih besed v ustreznem žargonu:

- a) ratelier
- b) Mississippi saxophone
- c) zuchetto

Pravilne odgovore poiščite v enciklopediji, slovarjih, na spletu. Za sedem pravih odgovorov si zaslužite doktorat iz jezikoslovja po starem, za šest diplomo, za pet priznan četrti letnik, za štiri tretji, za tri drugi in za dva prvi. Za en pravilni odgovor si zaslužite le bolonjski doktorat iz jezikoslovja, za 0 pravih odgovorov, da bi študirali kje drugje, ne na FF. Žal vam *Glasoffil* ne more podeliti nič od naštetega, zato boste morali kljub evidentnemu znanju opraviti še kakšen izpit, na koncu diplomo, morda doktorat... Prosim? ... Za osem pravih? Dajte no...

Filomed

12

USTVARJALNI ODMEV

FRANKFURTSKI KNJIŽNI SEJEM (14.-18. OKTOBRA 2009)

Znanstvena založba *Filozofske fakultete* je na knjižnem sejmu v Frankfurtu predstavila nekaj naslovov iz svoje najnovejše knjižne produkcije.

► Hej, kje so pa kuhar'ce?

0 cholesterol for those who READ Slovenia

Look how we're prolific
when we flaunt our knowledge
and get scientific!
We were fed at college,
each, a starving vulture -
of many books we read,
literature and culture
provide our daily bread.

and 12 for those who RIDE it.

M. P.

BESEDNE POSTAJE JESENI 2009: UTRINEK UDELEŽENKE

„Sedmega oktobra 2009 se je na *Filozofska fakulteto* vrnil slovenski kantavtor Jani Kovačič. Na prvi *Besedni postaji* v tem študijskem letu je, tokrat pisatelj, v pogovoru z dr. Alojzijo Zupan Sosič in Zdravkom Dušo predstavil svojo knjigo *Knjiga* (Cankarjeva založba, 2009), ki preseneti z vrstno in zvrstno odprtostjo ter nedorečenostjo: čeprav vsebuje kratke zgodbe, pravljice ali pesmi, ni le zbirka kratke proze, pravljic ali pesmi, temveč vsega skupaj, pa še fragmentarni roman. Je tudi mitološko, epsko in enciklopedično branje, ki pritegne z vizualno podobo in ob prelistavanju vzbudi pozornost še tako kronično zaležanim mislim, tako da je ob branju odlomkov suvereno pretresala že seznanjene in tudi tiste, ki smo njeno moč občutili prvič. Seveda je na rampo stopilo tudi brenkalo, vendar tokrat le v službi *Knjige*, ki s svojo vsebino pač spodbuja k domiselnemu združevanju najrazličnejših sredstev za gojenje duhovitosti in dobre literature.“

Malka Čeh

O knjigi *Spisi o govoru* (Znanstvena založba FF, 2009) so se pogovarjali dr. Primož Vitez, dr. Marko Stabej in dr. Marko Uršič in tako nakazali pot večsmernemu raziskovanju govora v slovenskem kulturnem prostoru. Za tiste, ki jih zanima Rusija in se pri tem sprašujejo, kakšno vlogo ima *Dobri Stalin* v evoluciji ruske zavesti, bo prav gotovo zanimiva knjiga z enakim naslovom, ki je lani izšla pri Založbi Modrijan. Predstavili pa so nam jo pisec spremne besede dr. Miha Javornik, dr. Blaž Podlesnik in prevajalka Lijana Dejak.

„Naslov knjige je namerno zavajajoč: *Dobri Stalin* ni roman o Stalinu, temveč avtobiografija samega avtorja Viktorja Jerofejeva in kratki pregled ruske kulturne zgodovine v času pred razpadom Sovjetske zveze. »Pred nami je pripoved o iniciaciji mladeniča Viktorja, ki mora zato, da bo postal spoštovan in cenjen ruski literat, obračunati z očetom ter ga na simbolni ravni ubiti,« je zapisal Javornik v spremni besedi. Poleg obračuna z očetom se v knjigi odvija tudi svojstven boj dveh kultur, francoske in ruske, ki se, kot je poudarila prevajalka Lijana Dejak, najočitneje kaže v metaforah, povezanih s hrano (npr. borba sirov v domačem hladilniku). Roman o *Dobrem Stalinu* je tipična zgodba »z druge strani železne zavese«, ki pa ima – za spremembo – v sebi več komičnega kot tragičnega.“

Ana Geršak

Po stopinjah lesene *Talije* smo se podali z *Lutkovnim gledališčem Ljubljana* in z njihovim almanahom, ki je posvečen zgodovini lutkarstva od leta 1948-2008, iskali povezavo med književnostjo in lutkami. Pri tem so nam pomagali dr. Milena Mileva Blažič, Marjan Gabrijelčič in Jelena Sitar Cvetko. Nadaljevali smo s priročnikom za branje kakovostnih knjig *Pogled na drugo stran* (MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, 2009). Priročnik

so v pogovoru z dr. Mileno Milevo Blažič s Pedagoške fakultete v Ljubljani predstavili mag. Darja Lavrenčič Vrabec, Konrad Zadravec in Ida Mlakar. Zelo obiskan je bil večer posvečen 85. letnici pisatelja akademika Alojza Rebule. Ob tej priložnosti je bila predstavljena knjiga *Pogovori z Alojzom Rebulo* (skupna izdaja Mohorjevih družb Gorica, Celje in Celovec, 2009). Pogovor s pisateljem in gostoma direktorjem Celjske Mohorjeve družbe Jožetom Faganelom in urednikom Goriške Mohorjeve družbe Markom Tavčarjem je vodila avtorica spremne besede dr. Tatjana Rojc. Tik pred izidom smo predstavili knjigo Ryszarda Kapuścińskiego *Potovanje s Herodotom* (Modrijan, 2010). O njej sta se pogovarjala prevajalec dr. Niko Jež in antropolog dr. Božidar Jezernik. Zadnja Besedna postaja v letu 2009 je bila namenjena Srečku Kosovelu, in sicer neobjavljenim pismom, ki so dolga časa ždela v neki rjavi že zdavnaj odrahljeni potovalki. Gradivo je skrbno obdelala dr. Tatjana Rojc, ki je pisma zbrala v knjigi *Dragi Srečko – mon cher ami: neobjavljena pisma Srečku Kosovelu* (Goriška Mohorjeva družba, 2007). Z dr. Tatjano Rojc, ki je h knjigi napisala temeljito študijo, se je pogovarjal dr. Janez Vrečko.

Maja Avsenik

JAK

| 13

► Dejavnost Knjigarne FF je v letu 2009 podpirala Javna Agencija za knjigo RS.

► Gospa Dejakova, dobro smo jo odnesli, nihče ni posumil, da ste v sorodu z JAKom.

Kjerkoli že smo, novice
so vedno na dlani.

Dnevnik.si, prilagojen za mobilni telefon. Vtipkaj m.dnevnik.si, čakajo te sveže vesti!

[m.Dnevnik.si](http://m.dnevnik.si)

Dnevnik.si

[Dnevnik](http://Dnevnik.si)

25. SLOVENSKI KNJIŽNI SEJEM (24.-29. NOVEMBRA 2009)

Znanstvena založba in Knjigarna FF sta tudi letos zelo dejavno sodelovali na slovenskem knjižnem sejmu, kjer smo na stojnici predstavili novosti, hkrati pa smo pripravili tudi dobro obiskano Debatno kavarano z naslovom *Jezik, besedilo in odgovornost*. Na njej so sodelovali dr. Primož Vitez, dr. Vanesa Matajč, dr. Boris A. Novak, dr. Mladen Dolar in dr. Frančiška Trobevšek Drobnač, ki ... »so razmišljali o etični razsežnosti jezikovne produkcije kot enem najaktualnejših vprašanj sodobnih literarnih in jezikovnih ved. Vsako besedilo je podvrženo zakonitostim družbenih okoliščin, ki oblikujejo njegovo tvorbo in spre-

jem, hkrati pa zavezujejo k odgovornosti avtorje in bralce.« (Večer, 30. 11. 2009). Oddelek za azijske in afriške študije je sodeloval na Forumu za obiskovalce, in sicer z okroglo mizo, na kateri so o knjigi *Iskanje poti – spoznavna teorija v kitajski tradiciji* razpravljali avtorica dr. Jana S. Rošker, dr. Andrej Ule in dr. Helena Motoh. Povabilu k sodelovanju so se odzvali tudi študentje Oddelka, ki so predstavitev knjige popestrili z dvema filozofskima skečema in kitajsko pesmico o prijateljstvu, ki sega preko oceanov.

Maja Avsenik

► *Jok, portretov pa ne brez pisnega in sodno overjenega dovoljenja.*

Foto: Borut Krajnc

► *TUHTAM. HUTAMT.*

► *Ja, prof. Vitez, tudi meni je Art Nouveau ljubši od secesije, najudobneje se pa še vedno sedi na Rexu.*

► *Primer prikritega diverzantskega oglaševanja. Foto: Borut Krajnc*

GLASOFFIL | glasilo Filozofske fakultete | 2010 |

Glavni urednik: izr. prof. dr. Miha Pintarič. Odgovorni urednik: red. prof. dr. Valentin Bucik, dekan. Uredniški odbor: izr. prof. dr. Vojko Gorjanc, izr. prof. dr. Miha Pintarič, izr. prof. dr. Alojzija Sosič Zupan. Foto: Matjaž Rebolj (razen izjem). Podpisi pod fotografijami: Miha Pintarič (razen izjem).

Založila: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Oblikovanje: Jurka Mihelin. Tisk: Birografika BORI, d. o. o.

Spletna stran FF: <http://www.ff.uni-lj.si/>. Spletna stran Glasoffila: http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/aktualno/bilten/glasofil_internet.pdf.

Naklada: 2500 izvodov. Publikacija je brezplačna.

LIBER.AC: SEJEM AKADEMSKE KNJIGE (19.-21. 5. 2010)

Projekt **Liber.ac**, s katerim smo leta 2009 uspešno kandidirali na razpisu MOL, je del niza dogodkov, ki se bodo odvijali v Ljubljani v okviru programa *Ljubljana – svetovna prestolnica knjige*. Ljubljana bo Unescov naslov od Bejruta prevzela 23. aprila 2010 in ga nosila vse do 23. aprila 2011. Sejem **Liber.ac** je zasnovan kot tridnevna javna prireditelja s spremljevalnim programom. V slovenskem prostoru se z njim vzpostavlja nov tip knjižnega sejma, obenem pa novo kulturno in komunikacijsko središče v Ljubljani. Predvidevamo, da bo sejem povezal različne izvajalce s področja izdajanja, promocije in distribucije akademske knjige od univerzitetnih založb in knjigarn do univerzitetnih knjižnic. Organizatorji načrtujemo, da bo prerasel v vsakoletno prireditelja, na kateri bi predstavljali najnovejše izdaje slovenskih visokošolskih založb z vseh področij znanosti in umetnosti. Naš namen je opozarjati na

raznolikost in visoko kakovost slovenskega akademskega založništva, najnovejše dosežke znanosti in interdisciplinarne razvojne usmeritve v visokem šolstvu. Obenem bomo poskušali akademsko knjigo približati širši zainteresirani javnosti, študentom, dijakom, ki se odločajo o izbiri študija, kakor tudi tistim, ki se v okviru vseživljenjskega izobraževanja odločajo za univerzitetno izobrazbo.

Letošnji **Liber.ac** bo v znamenju Ljubljane kot svetovne prestolnice knjige in temu primerno smo zasnovali tudi tematsko naravnani spremljevalni kulturni program z naslovom *Zvezde vzhodne Azije na slovenskem nebu*. Več o programu si lahko preberete na naših spletnih straneh: <http://www.ff.uni-lj.si/fakulteta/ZalozbalnKnjigarna/ZalozbalnKnjigarna>.

Maja Avsenik

16 |

O ČASU

Dan je prekratek! Zalotim misel o 34-urnem dnevu – ja, z njim bi nekako shajal. Kriza! Še se spominjam, kako sem takim, kot sem danes jaz, privošljivo nagajal z domislico Če imam kaj, je to čas. Stopi na žogo, reci, da se ne greš več in si vzemi svoj čas. V iskanju izgubljenega časa premisli, kdaj si postal enak gospodom v zgodnjih zrelih letih, ki mislijo, da so nenadomestljivi, da si upajo, znajo in zmorejo samo oni. Ja, taki smo, gospodje v zgodnjih zrelih letih! Ali še sploh znam taki družini reči Najdanke, jih poslati v danko in ponovno zabavljati z domislico o času? Bojim se, da ne in upam, da ja.

Na knjižni polici za hrptom imam zapraščenega Prousta. Ne nori, daj mir, saj se ne boš ob dveh zjutraj trapal z asociacijami, podzavestjo, spomini, sanjami! Spomni se, hudiča, kako je pri Proustu, preklopi v njegov svet, pusti misli, da gre svojo pot, prepusti se toku (pod)zavesti, naj notranji monolog poišče tvoj izgubljeni čas. Proust ga je začel iskati V Swannovem svetu, našel pa ga je štirinajst

let kasneje v Spet najdenem času. Moral se je spopasti s sencami cvetočih deklet in Guermantesovimi, prestati svojo Sodomo in Gomo, premisliti ujetnice in iskati izgubljeno Albertino . . . jaz, upam, še nisem tako zabredel. Ali pač!

Proust moj tam nekje na polici za hrptom, kako hitro bom našel svoj čas. Trenutek, ki bi ga moral podaljšati v večnost? Ja, če ne bi bil gospod v zgodnjih zrelih letih, moderni Faust, ki ne sluti, da si bo zaželel Trenutek postoj, ko bo prepozno. Ali je lahko edini pravi cilj le doseganje in preseganje »ciljev«, nenehno potrjevanje, kopičenje funkcij in kazanje trebuha? Delo zaradi dela? Delo zaradi veselja? Delo, ker je naredilo človeka? Delo, ker osvobaja? Delo, ker se spodobi? Pa se bi spodobilo letos tudi po gobe na Goričko – bilo jih je, kot že dolgo ne, pa nisem imel časa! Zakaj si ga nisem vzel, kaj sem počel? Preveč, da bi našel čas za gobe, pa vendar nič opravičljivega, ker jih nisem nabiral.

Marko Jesenšek

SLOVENSKA ZNANSTVENICA PREJELA NAGRADO ZA DOKTORSKO DISERTACIJO O LOKALNI PROBLEMATIKI

V okviru natečaja Odbora regij Evropske unije za doktorske disertacije je izbirna komisija ocenila več kot 50 disertacij natečajnikov iz 15 različnih držav članic in letos nagradila tudi slovensko znanstvenico z Univerze v Ljubljani. Slednja je bila ena od štirih finalistov, ki so za svojo kakovostno raziskavo lokalne problematike prejeli nagrado v višini 2000 EUR. Finaliste natečaja za leto 2009 je razglasil predsednik OR Luc Van den Brande na plenarnem zasedanju 3. decembra 2009 v Bruslju. Zmagovalka natečaja je bila italijanska znanstvenica, med finaliste pa se je uvrstila tudi slovenska dobitnica posebnega priznanja Irma Potočnik Slavič, predavateljica in raziskovalka

na oddelku za geografijo Univerze v Ljubljani, ki je bila nagrajena za raziskavo o endogenih razvojnih potencialih podeželja. Odbor regij – skupščina lokalnih in regionalnih predstavnikov Evropske unije – je leta 1996 z organizacijo vsakoletnega natečaja za doktorske disertacije, ki obravnavajo lokalno in regionalno problematiko Evropske unije, vzpostavil dialog z evropskim akademskim svetom. Letos je žirijo sestavljalo 35 rednih profesorjev s katedre Jean Monnet, ki predavajo v 15 državah članicah, iz katerih prihajajo tekmovalci. Letošnji natečaj je bil zelo uspešen, saj je bilo prejetih 82 doktorskih disertacij, od tega se jih je 52 uvrstilo v ožji izbor natečaja. Kako lahko sodelujete na natečaju? Za informacije o sodelovanju in doslej nagrajenih doktorskih disertacijah na naši spletni strani kliknite tukaj. Kaj je Odbor regij? Informacije najdete na spletni strani: www.cor.europa.eu.

Kopija uradnega spletnega obvestila

RED. PROF. DDR. NATAŠA GOLOB PREJELA TRUBARJEVO PRIZNANJE

Umetnostna zgodovinarka Nataša Golob je med letošnjimi prejemniki Trubarjevega priznanja za pomembne prispevke k ohranjanju nacionalne pisne kulturne dediščine. Kot je zapisal spletni portal RTV Slovenija je bila prof. Golobova nagrajena za izjemen znanstveni prispevek k preučevanju srednjeveške pisne kulture na ozemlju današnje Slovenije, ki jo hranijo v NUK-u. Njena temeljna dela, v katerih se posveča predvsem srednjemu veku in knjižnemu slikarstvu tega obdobja, so izšla tako doma kot v tujini. Prav tako je zaslužna za postavitev več tematskih razstav v Narodni galeriji v Ljubljani, med drugim o Bibliji in Srednjeveških rokopisih iz Žičke kartuzije.

K. Z.

► Nataša Golob

NAGRADE ZA NAJBOLJŠE DIPLOMANTE PREVAJALSTVA

Na Filozofski fakulteti se je 9. 12. 2009 s podelitvijo nagrad najboljšim in predstavitevjo nagrajenih del zaključil prvi natečaj za diplomsko in magistrska dela s področja prevajalstva, ki sta ga organizirala Oddelek za prevajalstvo Filozofske fakultete v Ljubljani in prevajalsko podjetje Skrivaneck. Nagrajena so bila štiri dela, ki so po mnenju komisije med vsemi prijavljenimi izkazala najvišjo kakovost, obenem pa tudi pomemben prispevek k razvoju prevajalske stroke.

Zmagovalka je Ana Vidmar z diplomskim delom o lokalizaciji programske opreme, v katerem se je lotila primerjave konkurenčnih programskih paketov Microsoft Office in Openoffice.org. Lokalizacija

► Nagrajeni diplomanti prevajalstva

programske opreme, še posebej najbolj razširjenih aplikacij, ima velik vpliv na navade uporabnikov in oblikuje tudi njihova pričakovanja glede drugih programov, zato sodi med najpomembnejša področja prevajanja. Poleg zmagovalne so bile podeljene še tri enakovredne nagrade, ki so jih prejele Sara Može za diplomsko delo Semantično označevanje slovenščine po modelu FrameNet, Tanja Baričič za diplomsko delo Vodenje prevajalskih projektov in Alenka Morel za magistrsko nalogo z naslovom Komunikacija s pacientom v večjezični družbi: Tolmačenje v zdravstvu v Sloveniji. Pomen prvih dveh del izstopa v ožjem strokovnem krogu, tolmačenje v zdravstvu pa odpira tudi širše aktualno temo. To področje v Sloveniji namreč še ni sistemsko urejeno, zato se je avtorica lotila zbiranja vseh dosegljivih podatkov in na njihovi podlagi predlagala izboljšave trenutnega stanja, kar je osnova za raziskave tega področja pri nas.

Vojko Gorjanc:

PODELITEV PREŠERNOVIH NAGRAD ŠTUDENTOM FF IN PRIZNANJ ZAPOSLENIM NA FAKULTETI

Slavnostno podelitev Prešernovih nagrad študentom FF smo letos združili s podelitvijo priznanj fakultete za pedagoško in/ali raziskovalno delo, strokovno delo ter priznanja za življenjsko delo v letu 2009. Fakulteta je tokrat podelila 23 nagrad za najboljša diplomska dela, medtem ko je Sebastjan Vörös za svoje delo z naslovom *Metuljeve preobrazbe - od substancialnega dualizma v novoveški filozofiji do dualizma lastnosti v sodobni filozofiji duha* prejel univerzitetno Prešernovo nagrado.

18

Priznanja fakultete za leto 2009 pa so prejeli naslednji nagrajenci: priznanje za življenjsko delo: red. prof. dr. Zdenko Medveš, priznanje za pedagoško in/ali raziskovalno delo: izr. prof. dr. Cirila Peklaj, red. prof. dr. Mitja Saje, lekt. spec. Janja Urbas, ter priznanje za strokovno delo: dr. Alojz Cindrič in Uredniški odbor glasila Društva mladih geografov (GEOmix).

K. Z.

► Prešerni bodimo, dokler smo mladi.

Na kongresu Zveze bibliotekarskih društev Slovenije je bil Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo nagrajen z najvišjim stanovskim priznanjem, Čopovo diplomo.

K. Z.

► Prešerni bodimo, dokler smo še vedno mladi.

► Prešerni bodimo kljub vsemu.

glasbe sveta 2010

PO, 22. februarja, ob 19.45. uri

Mayra Andrade, Zelenortski otoki
Linhartova dvorana

PE, 12. marca, ob 19.45. uri

Sharakan in Shoghaken, Armenija
V okviru Festivala Armenija od blizu
Linhartova dvorana

TO, 30. marca, ob 19.45. uri

Sezen Aksu, Turčija
Gallusova dvorana

PO, 12. aprila, ob 20.15. uri

Armenian Navy Band, Armenija
V okviru Festivala Armenija od blizu
Linhartova dvorana

SR, 21. aprila, ob 20.15. uri

Niyaz, Iran/ZDA
Linhartova dvorana

PO, 4. oktober, ob 20.15. uri

Deba, Mayotte
Linhartova dvorana

+ koncerta novembra in decembra

Točna datuma in izvajalci bodo objavljeni pozneje.

Ugodnosti predprodaje do 10. 1.

Glavna pokroviteljica abonmaja:

Mayra Andrade

Ž A U R M U E U N S I U J A
O D B L I Z U

Festival Armenija od blizu

glasba, gledališče, film, predavanja, literatura, razstave

Od 17. februarja do 13. junija

Armenska tradicija med svetom in svetim
Kulturno-zgodovinska razstava

Ekspoziti armenske cerkvene in tradicionalne umetnosti
iz obdobja od 12. do 19. stoletja
V sodelovanju z Državnim zgodovinskim muzejem Armenije.

Galerija CD

Darovalka razstavnega programa CD:

PIVOVARNA
LAŠKO
1825

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**